

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

SPAIN CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND
INNOVATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi[®] digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

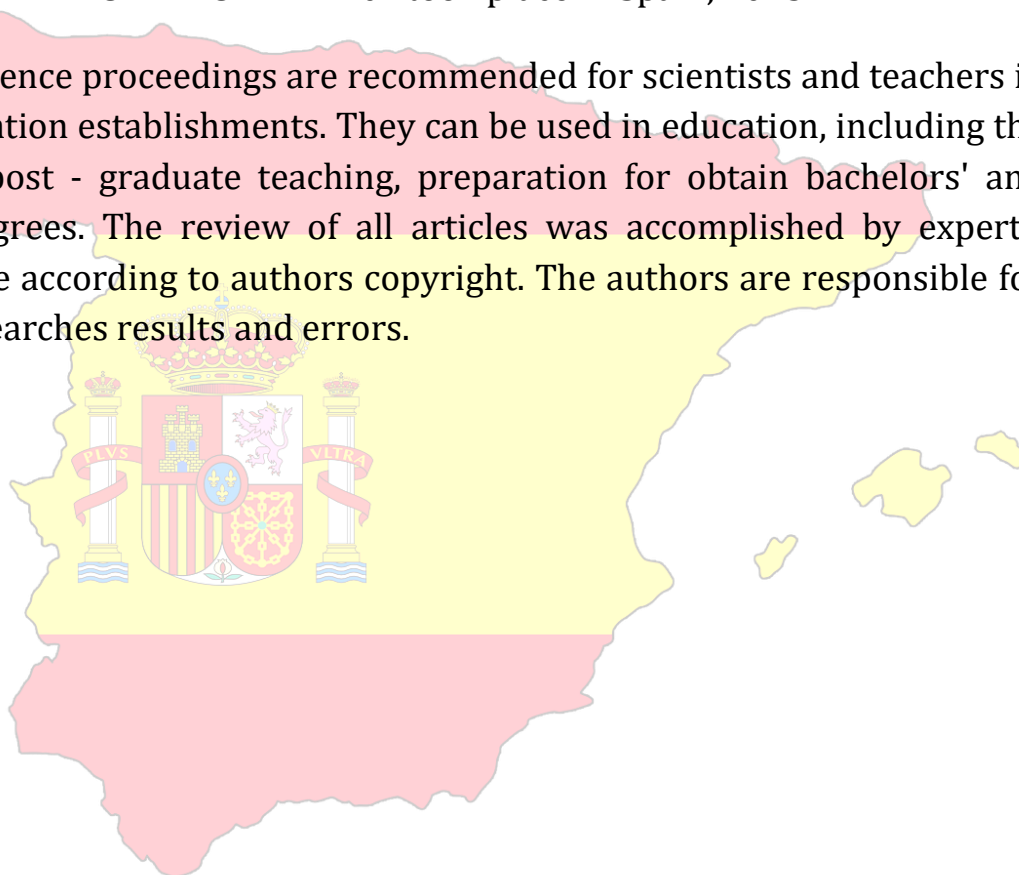

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION: a collection scientific works of the International scientific conference – Madrid, Spain, 2025, Issue 5.

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION**». Which took place in Spain, 2025.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

YOSHLARDA KITOBXONLIK MADANIYATINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIY-MA'NAVIY MUAMMOLARI

Karimov Yo'ldosh Ergashevich

Guliston davlat pedagogika instituti

“Milliy g'oya va falsafa” kafedrası katta o'qituvchisi

Yoqubjonova Shodiya G'ayratovna

Pedagogika mutaxassisligi magistranti

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada zamonaviy yoshlar orasida kitobxonlik madaniyatining pasayishiga ta'sir qilayotgan ijtimoiy-ma'naviy omillar tahlil qilingan. Raqamli avlodning psixologik xususiyatlari, oilaning tarbiyaviy roli, ta'lim tizimining zamonaviy ehtiyojlarga moslashish darajasi va kitobning jamiyatdagi qadriyat sifatidagi o'rni IMRAD metodologiyasi asosida o'rganildi. Tadqiqot natijalari kitobxonlikka bo'lgan qiziqishning pasayishi kompleks omillar bilan bog'liqligini ko'rsatadi hamda ularni bartaraf etish bo'yicha amaliy takliflar ilgari suriladi.

Kalit so'zlar: kitobxonlik, yoshlar, ma'naviyat, raqamli madaniyat, o'qish motivatsiyasi, ta'lim.

АННОТАЦИЯ: В статье анализируются социально-духовные факторы, влияющие на снижение культуры чтения современной молодёжи. На основе методологии IMRAD изучены психологические особенности цифрового поколения, воспитательная роль семьи, степень адаптации системы образования к современным потребностям, а также роль книги как ценности в обществе. Результаты исследования показывают, что снижение интереса к чтению связано со сложными факторами, и предлагаются практические предложения по их устранению.

Ключевые слова: чтение, молодёжь, духовность, цифровая культура, мотивация к чтению, образование.

ANNOTATION: This article analyzes the socio-spiritual factors that affect the decline in reading culture among modern youth. The psychological characteristics of the digital generation, the educational role of the family, the degree of adaptation of the education system to modern needs, and the role of the book as a value in society were studied based on the IMRAD methodology. The results of the study show that the decline in interest in reading is associated with complex factors, and practical proposals are put forward to eliminate them.

Keywords: reading, youth, spirituality, digital culture, motivation to read, education.

1. INTRODUCTION (Kirish)

Globalashuv va raqamli kommunikatsiyalarning jadal rivojlanishi insonning o'qish, axborotni qabul qilish va qayta ishlash jarayonlariga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, “raqamli avlod” deb ataluvchi yoshlar uchun

tezkor, qisqa, vizual axborot ustuvor bo'lib bormoqda. Natijada chuqur o'qish, fikrlash, tahlil qilish malakalariga asoslangan kitobxonlik madaniyati zaiflashmoqda.

Kitob esa shaxsni intellektual, ma'naviy va ruhiy jihatdan kamol toptiruvchi asosiy manbadir. Shunga qaramay, ko'plab yoshlar o'rtasida kitobga qiziqishning kamayib borishi jamiyat ma'naviy tizimida jiddiy muammolarni keltirib chiqarmoqda. Mazkur tadqiqot yoshlar kitobxonligining pasayishiga sabab bo'layotgan asosiy ijtimoiy-ma'naviy omillarni aniqlash, ularni ilmiy tahlil qilish hamda barqaror rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqishga qaratilgan.

2. METHODS (Tadqiqot usullari)

Tadqiqot IMRAD talabiga muvofiq quyidagi usullar asosida olib borildi:

Nazariy tahlil: mahalliy va xorijiy manbalarda kitobxonlik bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar o'rganildi.

So'rovnoma: 16–25 yosh oralig'idagi 150 nafar o'quvchi va talaba orasida kitob o'qish odatlari, motivatsiya manbalari va to'siqlari bo'yicha 20 savollik anonim anketa o'tkazildi.

Kuzatuv: kutubxonalar, kitob do'konlari va ta'lim muassasalarida yoshlarning kitob bilan o'zaro munosabati amaliy kuzatildi.

Suhbat metodi: o'qituvchilar, psixologlar, ota-onalar va kutubxonachilar fikrlari o'rganildi.

Statistik tahlil: olingan ma'lumotlar raqamli ko'rinishda qayta ishlanib, foizlar kesimida tahlil qilindi.

3. RESULTS (Natijalar)

3.1. So'rovnoma natijalari

150 nafar respondentdan olingan ma'lumotlar quyidagilarni ko'rsatdi:

38% yoshlar haftasiga kamida 1 marta kitob o'qishini bildirdi.

29% yoshlar bir oy davomida hech bo'lmaganda bitta badiiy asar o'qishini aytdi.

33% yoshlar umuman kitob o'qimasligini yoki vaqt yetishmasligini ta'kidladi.

46% yoshlar ijtimoiy tarmoqlar kitob o'qishga ajratiladigan vaqtni kamaytirayotganini tan oldi.

52% elektron kitoblarga qiziqishini bildirgan bo'lsa-da, ularning aksariyati muntazam o'qimaydi.

3.2. Aniqlangan muammolar

1. Raqamli chalg'ituvchilar.

Telefon, ijtimoiy tarmoqlar, qisqa video kontentlar yoshlarning diqqatini bo'lib, kitob o'qish jarayonini uzluksiz qilmayapti.

2. Oila muhitidagi kamchiliklar.

So'ralgan yoshlarning 61% oilasida kitob mutolaasi an'anaga aylantilmagan.

3. Ta'lim tizimi ta'siri.

Ko'plab o'quvchi va talabalar kitob o'qishni majburiyat deb biladi, qiziqish esa sust.

4. Psixologik omillar.

Motivatsiya yetishmasligi, diqqatning tez chalg'ishi, tezkor informatsiya iste'moliga odatlanish.

5. Kitob narxlari va infratuzilma.

Kitoblarning qimmatligi, kutubxonalarning yetarli darajada jozibador emasligi muammolardan biridir.

4. DISCUSSION (Muhokama)

Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, yoshlar orasida kitobxonlik madaniyatining sustlashuvi birgina omil bilan izohlanmaydi. Raqamli ekologiya, oilaviy tarbiya, muhit, individual psixologik xususiyatlar va ta'lim tizimi birgalikda ta'sir qilmoqda.

Yoshlar o'rtasida kitobxonlikni rivojlantirish uchun quyidagilar zarur:

Raqamli muhitni "foydali axborot ekologiyasi"ga aylantirish: ijtimoiy tarmoqlarda kitob targ'ibotini kuchaytirish, blogerlarning ishtirokini oshirish.

Oila institutining kuchayishi: ota-onalar farzandiga shaxsiy namuna bo'lishi lozim.

Ta'lim tizimida innovatsion o'qish strategiyalari: adabiyot fanida muhokama, debat, ijodiy topshiriqlar orqali o'qishga qiziqish uyg'otish.

Kutubxonalarni modernizatsiya qilish: media-zallar, audiokitoblar, elektron kataloglar joriy etish.

Motivatsion loyihalar va tanlovlar: "Eng faol kitobxon", "Bir oyda – bir kitob" kabi dasturlar samarali natija beradi.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, kitobxonlik madaniyati jamiyatda barqaror shakllanishi uchun bir vaqtning o'zida bir nechta ijtimoiy zanjirlar faol bo'lishi zarur.

5. Xulosa. Yoshlarning kitobxonlik madaniyati – ma'naviy barkamollik, tafakkur kengligi va intellektual salohiyatning asosiy ko'rsatkichlaridan biridir. Tadqiqot shuni tasdiqladiki, kitobxonlikning pasayishi ijtimoiy, psixologik va ma'naviy omillar bilan bog'liq kompleks hodisadir. Muammoni hal etish uchun davlat siyosati, ta'lim tizimi, oila, kutubxona hamjamiyati va raqamli platformalar o'zaro hamkorlikda ishlashi talab etiladi. Kitobxonlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha tizimli chora-tadbirlar amalga oshirilsa, yoshlarning ma'naviy immuniteti mustahkamlanadi va intellektual rivojlanishi yangi bosqichga ko'tariladi

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yoshlarni ma'naviy-ma'rifiy qo'llab-quvvatlash va ularning kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish to'g'risida" PQ-4063-son Qarori, 2019.

2. Abdullayeva, M. *Yoshlar ma'naviyati va kitobxonlik madaniyati*. – Toshkent: Ma'naviyat, 2018.
3. Karimov, B. *O'quvchilar kitobxonligining psixologik-pedagogik asoslari*. – Toshkent: Innovatsiya-Ziyo, 2020.
4. Jo'rayev, H. *Ma'naviyat va zamonaviy yoshlar*. – Toshkent: Tafakkur, 2017.
5. Hasanov, Z. *Raqamli avlod: ta'lim, axborot va kitobxonlik muammolari*. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.
6. Xalikova, S. *Kitobxonlik madaniyati va oilaviy tarbiya*. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
7. Qodirova, N. "Yoshlar o'rtasida kitobxonlik madaniyatining shakllanishi va uning ma'naviy omillari." *Pedagogika jurnali*, №4, 2021.
8. Abdunabiyev, S. "Universitet talabalari orasida kitobxonlik madaniyati darajasi." *Ta'lim va taraqqiyot*, №5, 2023.

